

§ 71

Diarienum: KS-2023/00668

Inspel till Region Västerbotten angående Norrtågs tågstrategi 2040

Beslut

Planeringsutskottet beslutar

att godkänna förslag till skrivelse med tillägg, angående Norrtågs tågstrategi 2040 till Region Västerbotten.

att paragrafen förklaras omedelbart justerad

Ärendebeskrivning

Region Västerbotten önskar synpunkter från länets kommuner som underlag till regionens remissyttrande över Norrtågs "Tågstrategi 2040".

Preliminärt kommer kommunen att tillsammans med kommuner i länet skicka en skrivelse direkt till Norrtåg med synpunkter på strategin.

Tågstrategi 2040 är en gemensam inriktningsplan för persontågstrafik i Norr. Tågstrategin analyserar alla processer för att skapa ett underlag kring vad som kan göras, och i vilken takt, för att utveckla trafiken. Strategin har analyserat ett 60-tal olika trafiklösningar i norr och pekar ut flera strategiska utvecklingsområden.

Enligt strategin står persontågstrafiken i norr inför en fantastisk framtid med stora nya satsningar på järnväg samtidigt som en exempellös expansion för näringslivet i norr sker. Utmaningen för Norrtåg blir att växa i harmoni med bl.a. resandeefterfrågan, de finansiella förutsättningarna och planerade infrastrukturinvesteringar.

Strategin inleds med en översikt av Norrtågs uppdrag och nuvarande trafik samt förutsättningarna för den framtida trafiken vad gäller infrastruktur, befolkning, näringslivsutveckling och marknadsförutsättningar. Därefter redovisas mer i detalj

förutsättningarna för olika delsträckor vad gäller bl.a. antal resenärer och kostnadstäckningsgrad för olika trafikeringsupplägg. I bilagor ges en fördjupning av respektive del. En viktig fråga är införskaffande av nya tåg inför trafikstarten av Norrbotniabanan, och för det ska en särskild fordonsstrategi ska tas fram.

Strategin anger att fokus är att utveckla Norrtågstrafikens basutbud längs Norrlandskusten Sundsvall – Luleå och de tre stora tvärstråken Sundsvall – Trondheim, Umeå – Vindelns samt Luleå – Kiruna. Målbilden är bl.a. knutpunktstrafik med timmestrafik i takt (Östersund–Sundsvall, Luleå–Sundsvall, Vindelns–Vännäs–Umeå).

Trafiken kring Umeå, både mot Vännäs och på Botniabanan/Norrbotniabanan bedöms kunna utvecklas med fler turer. Vad gäller persontrafik till Holmsund anges att "Holmsund är en svårbedömd pendlingsrelation eftersom dagens kollektivtrafik är bra och byggd för ett större område och bebyggelsen är utspridd". Ett trafikeringsupplägg Vännäs – Holmsund kan ge stora resenärsmängder men insatser i infrastrukturen är önskvärda, och trafiken kan ge ett stort underskott.

I Norrtågs missiv till regionerna begär de att följande frågor besvaras, vilket i huvudsak kommenteras i kommunens yttrande:

- 1) Delar ni bilden av att utveckling av det befintliga basutbudet är den prioriterade frågan?
- 2) Delar regionen/RKM bedömningen av utvecklingen i regionerna avseende utvecklingen av Ortsstruktur, arbetsmarknad och områden för större arbetspendling?
- 3) Vilken betydelse har tåget för er regions framtida utveckling?
- 4) Överensstämmer Tågstrategi 2040 med övriga mål- och styrdokument i er region och hänger tågstrategin ihop med de trafikförsörjningsprogram som finns?
- 5) Vilka sträckor ser ni skulle kunna vara intressanta i er region i framtiden?
- 6) Övriga synpunkter.

Beslutsunderlag

Förslag till yttrande från Fysisk planering.

Beredningsansvariga

Thomas Lundgren

Planeringsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Christina Bernhardsson (S) – tillägg under Övriga synpunkter:

Mobilitetsmöjligheter med exempelvis cykeluthyrning och förvaring bör ges goda förutsättningar så att besökare och resenärer på ett hållbart sätt kan fortsätta sin resa vid ankomsten på olika orter samt därmed stärka och utveckla turism/besöksnäringen i norra regionen.

Propositionsordning som godkänns

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut. Planeringsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsen förslag med tillägg enligt ovan.

Beslutet ska skickas till

karolina.filipsson@regionvasterbotten.se

med kopia till regionalutveckling@regionvasterbotten.se

Ange *Inspel till Region Västerbottens yttrande över remiss Tågstrategi 2040*, samt dnr RUN 248-2023 i ämnesraden.

Region Västerbotten

Umeå kommuns inspel till Region Västerbottens yttrande över remiss Tågstrategi 2040 Dnr RUN-248-2023.

Umeå kommun har getts tillfälle att till Region Västerbotten lämna inspel till regionens yttrande över Norrtågs tågstrategi 2040. Kommunen fokuserar sina synpunkter på de frågeställningar som Norrtåg önskar svar på, samt lämnar några övriga kommentarer på strategin.

Synpunkter och kommentarer

- Umeå instämmer i att utvecklingen av det befintliga basutbudet är rimligt att prioritera, med kommentarer nedan under möjliga framtida sträckor. Vi instämmer i inriktningen mot ett takttrafiks- och knutpunktsupplägg, och vill understryka vikten av förstärkningstrafik utöver detta för att klara kapaciteten på de viktigaste pendlingssträckorna i Umeåregionen. 30-minuters trafik bör eftersträvas i dessa relationer.
- P.g.a. kort remisstid har kommunen inte haft möjlighet att i detalj granska de befolkningsprognoser och antaganden som redovisas i materialet. Men det framgår inte hur antagandet om en befolkningsökning på +20 000 invånare i Västerbottens län till 2040 fördelar sig mellan kommunerna, och i jämförelse med SCB:s prognos för respektive kommun (som ger +12 000 invånare för hela länet). För Umeås del kan konstateras att SCB:s prognos på 12 % befolkningsökning till 2034 inte, som påstås, speglar den historiska utvecklingen, och också är lägre än kommunens egen prognos. Det är förstås viktigt att analysen av förutsättningarna för framtida tågtrafik baseras på ett korrekt underlag.
- Givet den underskattning av befolkningsprognosen för Umeå som kan utläsas i marknadsanalysen så kan förutsättningarna för tågtrafik i Umeåregionen vara större än vad som framgår av tågstrategin.
- Sammanställningen över investeringar i norra Sverige måste kvalitetssäkras så att den överensstämmer med verkligheten. För Umeåområdet måste den kompletteras med:
 - o Umeå Eco Industrial Park 14 250 000 000

- Umeå Hamn 1 400 000 000
- Wasaline 1 200 000 000

- Umeå kommun anser att tåget har mycket stor betydelse för både regionens och Umeås framtida utveckling, med hänvisning till framför allt
 - möjligheten till förstörade arbetsmarknadsregioner och därmed förbättrad arbetskrafts- och kompetensförsörjning i norra Sverige.
 - dess bidrag till att nå klimatmål och främja hållbara transporter, både inom regionen/norra Sverige och med södra Sverige.
 - ökad närhet och tillgänglighet till forskning och högre utbildning och därmed förbättrade möjligheter att sprida innovationer till näringslivet
 - möjlighet att utveckla Umeås närområde inom Umeåregionen för att möjliggöra arbetspendling och erbjuda ett differentierat utbud av boendemiljöer, vilket är av betydelse för möjligheten att attrahera arbetskraft från södra Sverige och internationell.

- Umeå kommun ser att följande sträckor är intressanta i er region i framtiden
 - vi instämmer i strategins slutsats att de redan fungerande sträckorna i Umeås närområde (Umeå - Örnsköldsvik-Nordmaling-Hörnefors, Vännäs) har stor utvecklingspotential
 - likaså instämmer vi med strategin vad gäller potentialen med trafiken på Norrbotniabanan mot Skellefteå och Luleå.
 - vi vill också lyfta potentialen för trafik till Sävar utifrån en ny översiktsplan för orten som möjliggör ett tillskott på 4000 – 6000 människor inom gång- och cykelavstånd från det kommande resecentrumet.
 - kommunen arbetar med en översiktsplan för Holmsund där inriktningen är att planera för en station med goda kopplingar till samhället och dess stora utbyggnadsområden i närområdet där mer än 2000 lägenheter kan tillkomma.
 - Umeå har tillsammans med berörda kommuner länge drivit frågan om elektrifiering av Tvärbanan Storuman – Hällnäs. Det ger förutsättningar för persontrafik på sikt till i första hand Lycksele, vilket tydligare bör framgå i visionen för denna delsträcka.
 - på lång sikt kan ett tågstopp vid Dåva Eco Industrial Park vara intressant vid en utveckling av ett stort antal nya arbetsplatser och verksamheter.

- Övriga synpunkter
 - Kopplingen Umeå – Sollefteå - Östersund – Trondheim kan komma att bli viktigare i framtiden utifrån förändringar i omvärlden och utökad samverkan med Finland och Norge. Kopplingen Umeå – Östersund är redan idag betydelsefull för Umeå och Umeåregionen.
 - Det är viktigt med tåg som maximalt drar nytta av den nya järnvägen med hänsyn till de långa avstånden i norra Sverige. Det behövs tåg med både hög hastighet och god komfort för en god resenärsupplevelse och ökad regionförstoring.
 - Mobilitetsmöjligheter med exempelvis cykeluthyrning och förvaring bör ges goda förutsättningar så att besökare och resenärer på ett hållbart sätt kan fortsätta sin resa vid ankomsten på olika orter samt därmed stärka och utveckla turism/besöksnäringen i norra regionen.

Hans Lindberg
Kommunstyrelsens ordförande

Margaretha Alfredsson
Stadsdirektör